

Tavoite 4

Laaditaan eurooppalainen hoitoa ja hoivaa koskeva ohjelma (Care Deal), joka tunnistaa ja tunnustaa hoivan yhteiskunnallisen ja taloudellisen merkityksen ja arvon.

Tavoitteen tausta

EU-komission hoito- ja hoivastrategia (2022) on ensimmäinen EU:n laajuinen suunnitelma, joka asettaa suosituksia hoivan laadulle koko unionin alueella. Strategialla pyritään parantamaan sekä hoitoa ja hoivaa saavien, että hoivaa antavien asemaa. Strategiassa kiinnitetään huomiota ja pyritään puuttumaan hoivan haasteisiin – muun muassa siihen, että hoivatyö on aliarvostettua, matalasti palkattua ja että alan työolosuhteissa on parantamisen varaa.

Hoiva ja sen haasteet ovat sukupuolikysymys. Valtaosa lasten, ikääntyneiden ja sairaiden palkatuista ja palkattomista hoitajista ja hoivaajista on naisia, ja myös ikääntyvä, hoivan tarpeessa oleva ja tulevaisuudessa entisestään kasvava väestönosa on naisvaltainen.

Hoivassa on kyse myös globaalista eriarvoisuudesta; hoivavajetta Euroopassa paikataan usein globaalin etelän naisten työpanoksella, mistä seuraa sekä hoivavajetta lähtömaissa että haasteita työhön liittyvien oikeuksien toteutumisessa työskentelyvaltiossa.

Hoiva ei ole irrallinen myöskään toimeentulosta, sillä hoivatyön aliarvostus näkyy alan matalina palkoina ja myöhemmin pieninä eläkkeinä ja siten hoivatyöntekijöiden toimeentulon haasteissa. Myös se, onko hoivan tarpeessa olevalla varaa laadukkaaseen hoivaan, on toimeentulokysymys etenkin silloin, jos kohtuuhintaista hoivaa ei ole saatavilla.

Julkisiin hoivapalveluihin kohdistuvat leikkaukset vaikuttavat paitsi negatiivisesti hoivattavien ihmisarvoisen elämän edellytyksiin myös lisäävät palkatonta hoivatyötä ja vaikuttavat negatiivisesti hoivaajien mahdollisuuksiin tehdä palkkatyötä: EU-alueella lähes 8 miljoonan palkatonta hoivatyötä tekevän naisen arvioidaan olevan työmarkkinoiden ulkopuolella ja lähes kolmannes 25–49-vuotiaista työvoiman ulkopuolella olevista naisista on hoitovelvollisuuksien vuoksi etsimättä työtä.

Koska palkatonta hoivatyötä ei ole totuttu tarkastelemaan osana taloutta, ei sitä myöskään lasketa esimerkiksi bruttokansantuotteeseen. Kuitenkin esimerkiksi omaishoitajien tekemien pitkäaikaishoidon työtuntien arvon arvioidaan olevan noin 2,5 prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta eli korkeampi kuin pitkäaikaishoidon julkiset menot. Feministisen poliittisen talouden näkökulma hoivaan haastaa vallitsevaa ajattelua. Se tarkastelee taloudellisen toiminnan muotona ja kaiken muun taloudellisen toiminnan perustana. Hoivaavan talouden mallissa hoiva käsitetään investoinniksi, ei kuluksi.